

ПЕДАГОГІЧНА КОМПАРАТИВІСТИКА І МІЖНАРОДНА ОСВІТА – 2020:

глобалізований простір інновацій

МАТЕРІАЛИ
IV МІЖНАРОДНОЇ
науково-практичної
конференції
28 травня
2020 року

Київ 2020

Національна академія педагогічних наук України
Відділення загальної педагогіки та філософії освіти
Відділення загальної середньої освіти

Інститут педагогіки НАПН України
Відділ порівняльної педагогіки

Наукова-метадычная ўстанова
«Нацыянальны інстытут адукацыі»
Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь

Українська асоціація дослідників освіти

У партнерстві з відділом компаративістики
інформаційно-освітніх інновацій
Інституту інформаційних технологій
і засобів навчання НАПН України

**COMPARATIVE AND INTERNATIONAL EDUCATION – 2020:
GLOBALIZED SPACE OF INNOVATIONS**
Proceedings of the 4-th International Conference
28 May, 2020, Kyiv

**ПЕДАГОГІЧНА КОМПАРАТИВІСТИКА І МІЖНАРОДНА
ОСВІТА – 2020: ГЛОБАЛІЗОВАНИЙ ПРОСТІР ІННОВАЦІЙ**
Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції
28 травня 2020 року, м. Київ

**ПЕДАГАГІЧНАЯ КАМПАРАТЫВІСТЫКА І МІЖНАРОДНАЯ
АДУКАЦЫЯ – 2020: ГЛАБАЛІЗАВАНАЯ ПРАСТОРА ІНАВАЦЫЙ**
Матэрыялы IV Міжнароднай навукова-практычнай канферэнцыі
28 мая 2020 года, г. Кіеў

Київ 2020

УДК 37.013.74(100+477):005.745(082)

*Рекомендовано до друку
вченою радою Інституту педагогіки НАПН України
(протокол № 6 від 22 червня 2020 року)*

Рецензенти: **Н. Бібік**, д.п.н., проф., дійсний член (академік) НАПН України, гол.н.с. відділу початкової освіти Інституту педагогіки НАПН України
О. Бородієнко, д.п.н., доц., член-кореспондент НАПН України, завідувачка лабораторії зарубіжних систем і навчання Інституту професійно-технічної освіти НАПН України

Педагогічна компаративістика і міжнародна освіта 2020: глобалізований простір інновацій : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 28 трав. 2020 р. / НАПН України, Ін-т педагогіки НАПН України ; за заг. ред. О. І. Локшиної. – Київ ; Біла Церква : Авторитет, 2020. – 444 с. – DOI : <https://doi.org/10.32405/978-966-97763-9-6>

ISBN 978-966-97763-9-6

До збірника увійшли матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції «Педагогічна компаративістика і міжнародна освіта – 2020: глобалізований простір інновацій» (Київ, 28 травня 2020 р.), що присвячено актуальним проблемам освіти у компаративній перспективі, методологічним орієнтирам педагогічної компаративістики. Представлено актуальні матеріали щодо відповіді міжнародної спільноти на виклики COVID-19.

Для розробників освітньої політики, дослідників, управлінців, учителів, викладачів, здобувачів вищої освіти ступенів доктора філософії та доктора наук, студентів.

УДК 37.013.74(100+477):005.745(082)

*За зміст публікацій і достовірність результатів досліджень
відповідальність несуть автори*

*The views and opinions expressed in this Book of Proceedings
are solely those of the authors*

ПРОГРАМНИЙ КОМІТЕТ

Олег Топузов (голова) – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член (академік) НАПН України, Віце-президент НАПН України, директор Інституту педагогіки НАПН України

Світлана Сисоєва – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член (академік) НАПН України, Академік-секретар Відділення загальної педагогіки та філософії освіти НАПН України

Олександр Ляшенко – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член (академік) НАПН України, Академік-секретар Відділення загальної середньої освіти НАПН України

Валянціна Гінчук – кандыдат педагагічных навук, дырэктар Нацыянальнага інстытута адукацыі, Рэспубліка Беларусь

Олена Локшина – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, завідувачка відділу порівняльної педагогіки Інституту педагогіки НАПН України

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Олена Локшина – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, завідувачка відділу порівняльної педагогіки Інституту педагогіки НАПН України (*голова*)

Оксана Шпарик – кандидат пед. наук, старший науковий співробітник відділу порівняльної педагогіки Інституту педагогіки НАПН України (*відповідальний редактор*)

Оксана Глушко – молодший науковий співробітник відділу порівняльної педагогіки Інституту педагогіки НАПН України

Аліна Джурило – кандидат пед. наук, старший науковий співробітник відділу порівняльної педагогіки Інституту педагогіки НАПН України

Світлана Кравченко – кандидат іст. наук, старший науковий співробітник відділу порівняльної педагогіки Інституту педагогіки НАПН України

Ніна Нікольська – кандидат пед. наук, старший науковий співробітник відділу порівняльної педагогіки Інституту педагогіки НАПН України

Марія Тименко – кандидат пед. наук, науковий співробітник відділу порівняльної педагогіки Інституту педагогіки НАПН України

*Конференцію організовано відділом порівняльної педагогіки
Інституту педагогіки НАПН України в рамках НДР
«Тенденції розвитку шкільної освіти в країнах ЄС, США та Китаї» (2018–2020)
(Державний реєстраційний номер 0118U003360)*

та

*відповідно до плану роботи НАПН України на 2020 р., затвердженого
Постановою Президії НАПН України від 16 грудня 2019 р., № 1–2/11–340*

ЗМІСТ

WELCOME ADDRESSES TO THE CONFERENCE PARTICIPANTS ВІТАННЯ УЧАСНИКАМ КОНФЕРЕНЦІЇ ВІТАННЕ ЎДЗЕЛЬНІКАЎ КАНФЕРЕНЦЫЇ

Олег Топузов , Віце-президент НАПН України, директор Інституту педагогіки НАПН України	14
Світлана Сисоєва , Академік-секретар Відділення загальної педагогіки та філософії освіти НАПН України	15
Олександр Ляшенко , Академік-секретар Відділення загальної середньої освіти НАПН України	17
Валянціна Гінчук , дырэктар Нацыянальнага інстытута адукацыі, Рэспубліка Беларусь.....	18
Оксана Заболотна , віце-президент Української асоціації дослідників освіти.....	20
Олена Локшина , завідувачка відділу порівняльної педагогіки Інституту педагогіки НАПН України.....	21

COVID-19 AND CHALLENGES FOR EDUCATION COVID-19 ТА ВИКЛИКИ ДЛЯ ОСВІТИ COVID-19 І ВЫКЛІКІ ДЛЯ АДУКАЦЫЇ

Узагальнені рекомендації світової спільноти з протидії COVID-19 в освіті.....	22
Освіта та навчання в контексті пандемії COVID-19 (рекомендаційний бібліографічний список зарубіжної літератури)	31
Хроніки відповідей національних систем освіти країн світу на COVID-19.....	35
Наталія Бакуліна . Ефективні інструменти впровадження дистанційного навчання у глобалізованому світі.....	53
Игорь Варакса . Организация школьного образовательного процесса в контексте сложной эпидемиологической ситуации.....	56
Аліна Джурило . До питання про вплив пандемії COVID-19 на системи освіти.....	58
Аліна Сбруєва . Особливості інтернаціоналізації вищої освіти в умовах глобального COVID-19 карантину та у посткарантинному світі.....	60

I. METHODOLOGICAL CHALLENGES OF COMPARATIVE EDUCATION
I. МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ПОРІВНЯЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ
I. МЕТАДАЛАГІЧНЫЯ ПРАБЛЕМЫ ПАРАЎНАЛЬНАЙ ПЕДАГОГІКІ

Світлана Сисоєва. <i>Методологічні суперечності порівняльної педагогіки</i>	64
Анатолій Вихрущ. <i>Педагогіка XXI століття</i>	67
Оксана Заболотна. <i>Потенціал міжнародних освітніх досліджень для української порівняльної педагогіки</i>	69
Олена Локшина. <i>До питання про методологічні трансформації педагогічної компаративістики в умовах глобалізації</i>	73
Оксана Сухомлин. <i>Основні проблеми порівняльної педагогіки</i>	75
Надія Федчишин. <i>Морально-етичне виховання в європейській педагогіці: реалії та перспективи</i>	78
Світлана Чуканова. <i>Європейський і світовий досвід складання плану управління даними досліджень</i>	80

II. EDUCATIONAL REALITIES IN COMPARATIVE AND HISTORICAL RETROSPECTIVE

II. ПЕДАГОГІЧНІ РЕАЛІЇ
У ПОРІВНЯЛЬНО-ІСТОРИЧНІЙ РЕТРОСПЕКТИВІ
II. ПЕДАГАГІЧНЫЯ РЭАЛІЇ
Ў ПАРАЎНАЛЬНА-ГІСТАРЫЧНАЙ РЭТРАСПЕКТЫВЕ

Віра Вихрущ. <i>Предмет історико-педагогічного дослідження як рефлексивний простір проблем сучасної освіти</i>	83
Микола Головка. <i>Порівняльна ретроспектива вітчизняної дидактики фізики: тенденції світової методичної науки у працях Г.Де-Метца та К. Мена</i>	86
Нестор Гупан. <i>Вплив європейської освітньої політики на шкільні підручники з історії в незалежній Україні</i>	88
Наталія Дічек. <i>Зарубіжна макаренкіана у XXI ст.: стан рецепції</i>	90
Юліана Дьоміна. <i>Передумови становлення ідеї гендерної рівності у шведському суспільстві</i>	92
Микола Євтух. <i>Проблеми виховання у зарубіжній народній педагогіці</i>	95
Яна Матюшинець. <i>Педагогічні ідеї Софії Русової про розвивальне середовище для дітей дошкільного та молодшого шкільного віку</i>	99
Евгеній Чернухин. <i>Пособия по новогреческой литературе в национальной школе греческих политэмигрантов 1952–1974 годов</i>	102
Світлана Шевченко. <i>Розвиток спеціального навчання у добу незалежності України та в країнах західної Європи та Америки (порівняльний аспект)</i>	104

Руслан Яковишин. Підготовка вчителів Польщі в період Другої світової війни	107
---	-----

III. EDUCATION REFORMS AND INNOVATIONS IN THE GLOBALIZED WORLD III. ОСВІТНІ РЕФОРМИ ТА ІННОВАЦІЇ У ГЛОБАЛІЗОВАНОМУ СВІТІ III. АДУКАЦЫЙНЫЯ РЭФОРМЫ І ІНАВАЦЫІ Ў ГЛАБАЛІЗАВАНЫМ СВЕЦЕ

Олег Топузов. Євроінтеграційний поступ освіти України: стратегічні орієнтири.....	109
Наталія Авшенюк. Європейський досвід моніторингу забезпечення якості підготовки докторів філософії: критеріальний аспект	111
Ірина Білецька. Полікультурна освіта в США: трактування, концепції, мета та принципи	113
Anna Woiko. Modernization non-formal learning in Ukraine based on European experience.....	115
Неллі Бондаренко. Модернізована європейська рамка ключових компетентностей: нова грамотність як інновація для України.....	117
Hanna Voronina. Life values in intercultural education	119
Светлана Гришак. Продвижение гендерного равенства в образовании и посредством образования: значение международных правовых стандартов.....	122
Оксана Джус. Місце і роль української діаспори у реформуванні освіти в незалежній Україні	125
Оксана Жизномірська. Особливості гендерних відмінностей у процесі самоствердження молодших і старших підлітків: досвід України	126
Людмила Загоруйко, Алла Красуля. Формування міжкультурної компетентності під час реалізації освітніх проектів	129
Ганна Калініна, Микола Малюга. Аутсорсинг як сервісний інструмент оптимізації витрат у сфері освіти.....	132
Олександр Коваленко. Принципи навчання в прислів'ях.....	136
Олена Коломієць. Програми міжнародної співпраці Європейського Союзу: український вимір	138
Наталія Коханова. Роль іноземної мови в полікультурному освітньому середовищі.....	140
Людмила Люшнівська. Мовна картина світу як національно-культурний феномен	141
Юлія Малієнко. Поняття мультикультурна освіта в педагогічних традиціях України та США	144

Оксана Мартинюк. <i>Особливості управління освітою в умовах децентралізації. Досвід Німеччини</i>	146
Анна Опришко. <i>Інноваційні підходи до проведення педагогічних досліджень у Великій Британії</i>	148
Оксана Пономарьова. <i>Мовний аспект глобалізації</i>	150
Аліна Тарасенко. <i>Комунікативний метод та принципи навчання іноземної мови</i>	153
Гольнара Юстинская. <i>Повышение качества гуманитарного образования в условиях развития электронной образовательной среды: проблемы обновления содержательного, инструментального, результативного компонентов</i>	155
Ольга Яловенко. <i>Освітня політика в контексті сучасних викликів глобалізації та транскультурності</i>	160
Ольга Яресько. <i>Моделі сучасної білінгвальної освіти</i>	162

**IV. STRATEGIES FOR PRESCHOOL
AND SCHOOL EDUCATION DEVELOPMENT – GLOBAL DIMENSION**
**IV. СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ДОШКІЛЬНОЇ
ТА ШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ – СВІТОВИЙ ВИМІР**
**IV. СТРАТЭГИИ РАЗВИЦЦЯ ДАШКОЛЬНОЙ
І ШКОЛЬНОЙ АДУКАЦЫІ – СУСВЕТНАЕ ВЫМЯРЭННЕ**

Ірина Андрусенко. <i>Вплив педагогічних технологій на формування предметних компетентностей учнів початкових класів в умовах інтегрованого курсу «Я досліджую світ»</i>	165
Яків Бойко. <i>Основні завдання на досягнення мети формування екологічної культури учнів в США</i>	168
Марина Бойченко. <i>Педагогічна підтримка двічі виняткових учнів: досвід країн ЄС</i>	171
Лідія Бондаренко. <i>Досвід Швеції із залучення учнів та молоді до читання</i>	173
Михайло Бурда. <i>Зміст шкільної математичної освіти: методологічний аспект</i>	175
Марія Васишин. <i>Формування математичних компетентностей учнів загальноосвітніх шкіл засобами музейної педагогіки</i>	176
Лідія Ващенко. <i>До питання вибору школярами профілю навчання в закладах загальної середньої освіти</i>	179
Тетяна Водолазьська. <i>Стан готовності вчителів початкових класів до моделювання освітнього середовища</i>	182
Людмила Галаєвська. <i>Полікультурне виховання здобувачів освіти в Новій Українській Школі</i>	184
Олена Галай. <i>Реалізація полікультурного виховання засобами іноземних мов</i>	187

Наталія Гоголь. <i>Теоретичні і практичні засади реалізації культурологічного підходу в шкільній літературній освіті</i>	188
Світлана Головка. <i>Зовнішнє незалежне оціювання випускників гімназії як європейська тенденція управління якістю базової освіти</i>	190
Антоніна Гривко. <i>Типологічний і методологічний аналіз міжнародних досліджень щодо використання ІКТ в середній освіті</i>	192
Iryna Hudym. <i>Educational Environment for Children with Visual Impairments: Canadian Experience</i>	194
Natalia Gut, Natalia Osipenko. <i>Ukrainian folk crafts as means of esthetical education of children with migrant background</i>	196
Лариса Дворецька. <i>Єдиний національний екзамен з математики в Грузії: трансформації змісту моделі</i>	197
Микола Євтух, Наталія Терентьєва. <i>Теоретичні основи навчання і виховання обдарованих і талановитих школярів (зарубіжний досвід)</i>	201
Юлія Загребнюк. <i>Основні тенденції професійного самовизначення школярів у середніх навчальних закладах України та США</i>	203
Дмитро Засєкін. <i>Оцінювання навчальних досягнень учнів з фізики в контексті вимог PISA</i>	205
Тетяна Засєкіна. <i>Стандарти орієнтовані на результат</i>	208
Екатерина Захаревич. <i>Современный учебник по физике и его возможности для самообразования учащихся</i>	210
Віктор Кавецький. <i>Особливості соціально-професійних орієнтирів учнів ЗЗСО</i>	212
Олег Колодійчук. <i>Проблеми розвитку навчальних предметів технологічного компоненту освітньої галузі «Технології» у вимогах сьогодення (в Україні та практиці закордонних країн)</i>	214
Inna Kolodko. <i>The Role of Leisure Centers in the Non-Formal Education of Pupils of Secondary Level of Education in the Kingdom of Sweden</i>	217
Анна Корнієнко. <i>Виховний потенціал декоративно-ужиткового мистецтва в закладах позашкільної освіти</i>	220
Наталія Корчинська. <i>Шляхи подолання гендерної нерівності в системі середньої освіти Туреччини</i>	222
Ольга Косенчук, Юлія Косенчук. <i>Оцінка якості дошкільної освіти: міжнародні тенденції</i>	224
Микола Криловець. <i>Елементи полікультурного виховання у шкільному курсі географії</i>	225

Вікторія Кришмарел. Основні стратегії використання запитань на уроках з огляду на навчання філософії	228
Ірина Кухта. Розвиток загальної середньої освіти як необхідна умова євроінтеграції	230
Катерина Ладоня. Формування умінь продуктивного діалогічного спілкування в учнів 3–4 класів ЗЗСО з навчанням мовами національних меншин	232
Наталія Листопад. Робота з даними у навчанні математики: зіставний аналіз типових освітніх програм для початкової школи	234
Олена Литовченко. Позашкільна освіта України: контекст міжнародного співробітництва	236
Тетяна Лукіна. Оцінювання шкільного керівництва: світові тенденції	238
Світлана Луцькова. Громадсько-активні школи України, Європи та Америки: порівняльний аналіз	240
Юрій Мальований. Основні умови успішної реалізації профільної освіти	243
Світлана Мачула. Пленерний живопис на заняттях образотворчого мистецтва.....	244
Irina Moroz. Integration of Means of Media-Education in the Workshop «History of Ukraine in Sources».....	246
Petro Moroz. Peculiarities of the Creation of Media-Education by the Means of the Workshop «History of Ukraine in Sources».....	247
Світлана Науменко. Досвід сертифікаційного оцінювання здобувачів середньої освіти у Грузії	249
Євген Нелін. Конкурсний відбір директорів шкіл як управлінська новація в умовах реформи «Нова українська школа»	252
Олена Онаць. Державно-громадське управління: досвід України та країн зарубіжжя	255
Вікторія Павлюк. Сучасні тенденції в управлінні шкільною освітою в Канаді.....	258
Оксана Петрук. Державна мова як інструмент соціалізації учнів в умовах поліетнічного середовища	263
Микола Піддячий. Освітній потенціал загальноосвітньої системи: здоров'язберігаюча компетентність старшокласників.....	264
Олена Пометун. Потенціал шкільної історичної освіти в умовах полікультурного суспільства.....	267
Ірина Постоленко. Позакласна та позашкільна діяльність учнів у школах Великої Британії.....	269
Ольга Пуйо. Ціннісні орієнтації дошкільників в грі: виміри та характеристика	271

Тетяна Ремех. <i>Запровадження дебатів у школі як шлях утвердження демократичних цінностей</i>	273
Олександра Савченко. <i>До питання про трансформацію початкової освіти в Україні на компетентнісні засади</i>	274
Віктор Сіткар. <i>Шкільна освіта України в контексті міжнародних досліджень учнів: компаративістичний аспект</i>	276
Валентина Снегірєва. <i>Полікультурний аспект вивчення художнього твору</i>	279
Альона Солодчук. <i>Сучасний розвиток інклюзивної освіти: умови реалізації</i>	282
Світлана Федоренко. <i>Навчання на основі феноменів у Фінляндії</i>	284
Тетяна Хорошковська-Носач. <i>PISA-2018 в Україні: стан читацької грамотності учнів</i>	286
Ольга Хруль, Валентина Белевич. <i>Организация образовательной интеграции лиц с особенностями психофизического развития: сравнительный анализ зарубежного и отечественного опытов</i>	287
Оксана Цыбулько. <i>Формирование познавательной самостоятельности учащихся 10–11 классов при обучении математике на современном этапе</i>	290
Станіслав Шайдюк. <i>Передвища військова освіта: Україна, Республіка Білорусь, Республіка Польща</i>	291
Антоніна Штурба. <i>Організація роботи державних шкіл в Канаді (на прикладі провінції Онтаріо)</i>	293

**V. TENDENCIES OF EDUCATION DEVELOPMENT
IN EU COUNTRIES, USA AND CHINA
V. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ
В КРАЇНАХ ЄС, США ТА КИТАЇ
V. ТЭНДЭНЦЫІ РАЗВІЦЦЯ ШКОЛЬНОЙ АДУКАЦЫІ
Ў КРАЇНАХ ЕС, ЗША І КІТАІ**

Оксана Глушко. <i>Структурна реформа системи освіти Республіки Польща: основні положення</i>	295
Світлана Кравченко. <i>Цифровізація як тенденція розвитку шкільної освіти у США</i>	297
Ніна Нікольська. <i>Законодавчі орієнтири в освіті США</i>	300
Наталія Приходькіна. <i>Глобалізаційний контекст розвитку медіаосвіти</i>	302
Марія Тищенко. <i>Компетентності та навички у сучасній освіті Великої Британії</i>	305
Оксана Шпарик. <i>Використання адаптивних ІКТ в освіті як перспективна тенденція розвитку освіти в Китаї</i>	307

**VI. ACTUAL PROBLEMS OF PROFESSIONAL EDUCATION AND EDUCATION
OF ADULTS IN COMPARATIVE PROSPECTIVE**
**VI. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВИТИ ТА ОСВИТИ ДОРОСЛИХ
У КОМПАРАТИВІСТИЧНІЙ ПЕРСПЕКТИВІ**
**VI. АКТУАЛЬНЫЯ ПРАБЛЕМЫ ПРАФЕСІЙНАЙ АДУКАЦЫІ
І АДУКАЦЫІ ДАРОСЛЫХ У КАМПАРАТЫВІСТЫЧНАЙ ПЕРСПЕКТЫВЕ**

Світлана Андрейко, Валерія Бобух. <i>Розвиток емпатійних здібностей майбутніх медичних працівників</i>	311
Віта Безлюдна, Роман Безлюдний. <i>Викладання іноземних мов в університетах та педагогічних коледжах: досвід Австрії</i>	313
Валентина Березан. <i>Соціономічні професії у міжнародному освітньому просторі: зародження і становлення</i>	316
Василь Білокопитов. <i>Студентська мобільність: актуальність та типи</i>	321
Наталія Білоусова. <i>Роль асоціацій в професійній підготовці медичних представників у Федеративній Республіці Німеччини та Австрії</i>	323
Гаррет Бодом. <i>Перспективні напрями організації освіти дорослих в Україні</i>	325
Віталій Бойченко. <i>Професійна підготовка STEM-учителів: досвід США</i>	327
Олександра Бородієнко. <i>Зарубіжний досвід публічно-приватного партнерства у забезпеченні якості професійної освіти і навчання</i>	328
Яна Бондарук. <i>До питання організації системи підвищення кваліфікації вчителів України та США</i>	332
Галина Буянова. <i>Оцінювання навчальних досягнень студентів у закладах вищої освіти</i>	334
Виктор Гайсенок. <i>Беларусь в Болонском процесі – задачі и перспективи інтеграції в ЕПВО</i>	336
Tetiana Holovatenko. <i>Admission Requirements to the “Primary Education” Bachelor’s Programmes in Benelux Countries</i>	337
Олена Давліканова. <i>Проблеми становлення філософії дуальної форми здобуття освіти в Україні</i>	341
Валентина Жабько. <i>Применение рабочих тетрадей в учебном процессе</i>	345
Олена Жижко, Лариса Балахадзе. <i>Інституційний аналіз навчальних закладів та процесів, що в них відбуваються, як напрям критичного розгляду освітньої галузі</i>	346
Алла Загородня. <i>Польський досвід як професійна підготовка фахівців економічної галузі в системі педагогічної освіти України</i>	349
Юлія Заячук. <i>Інтернаціоналізація як складова діяльності сучасного університету: глобальна конкуренція чи всебічна співпраця</i>	352

Ольга Золочевська. <i>Відкрита післядипломна педагогічна освіта: нові моделі та форми професійного розвитку</i>	354
Тетяна Калашникова. <i>Необхідність використання українськими вишами європейського досвіду для підвищення конкурентноспроможності програм отримання ступеня доктора філософії</i>	356
Ольга Комар. <i>Досвід використання подкастингу як елемента ефективного комунікативного навчання англійської мови</i>	358
Лариса Корольова. <i>Професійний профіль викладача іноземної мови в системі освіти Румунії</i>	361
Марина Лаврик. <i>Програми міжнародного співробітництва у сфері удосконалення викладацької діяльності у вищій школі в Україні</i>	363
Вячеслав Люльченко. <i>Характеристика критеріїв, показників та рівнів сформованості професійної санітарно-гігієнічної компетентності майбутнього інженера-педагога харчового профілю</i>	364
Оксана Максименко. <i>Іншомовна компетентність за стандартом вищої освіти України (бакалаврський рівень)</i>	367
Олександра Назаренко. <i>Законодавчі орієнтири вищої освіти у Південній Кореї</i>	369
Iлона Palaguta. <i>English foreign language future teacher's pedagogical support in Ukraine</i>	373
Oksana Pershukova. <i>Some trends in higher education developments in the Asian universities</i>	375
Анна Підгаєцька. <i>Періодизація розвитку студентського самоврядування в університетах Канади</i>	379
Олена Поддубей. <i>Шляхи розширення доступу дорослого населення Італії до навчання і професійної підготовки</i>	381
Людмила Пуховська. <i>Розвиток проектної діяльності закладів професійної освіти і навчання в країнах ЄС: спільність та вімінності</i>	383
Станіслав Сапожников. <i>Система вищої освіти Республіки Грузія у контексті її реформування</i>	385
Ольга Свиридюк. <i>Потенціал вищої освіти в умовах полікультурності: досвід Польщі</i>	387
Олексій Ситник. <i>Питання змісту інструментальної компетентності журналістів в працях зарубіжних учених</i>	390
Олена Согоконь. <i>Європейський погляд на підготовку фахівців фізичної культури</i>	392
Микола Степанець. <i>Реконцептуалізація освіти педагогів в університетах провінції Онтаріо (Канада)</i>	396

Марія Тишковець. <i>Професійні стандарти педагогічних працівників: досвід України і зарубіжжя</i>	398
Іван Турлай. <i>Модель «Університет 3.0» и развитие инновационного общества</i>	401
Володимир Федина-Дармохвал, Соломія Василиць. <i>Полікультурність – як основа формування компетентності майбутнього керівника закладу середньої освіти</i>	403
Zhanna Chernyakova. <i>The Development of Higher Education Innovation System: the Main Components</i>	405
Ірина Чистякова. <i>Нормативні засади педагогічної освіти у Фінляндії</i>	407
Ольга Шаповалова. <i>Розвиток педагогічної освіти Великої Британії в умовах підвищення якості освітніх послуг</i>	410
Катерина Шихненко. <i>Основоположні принципи діяльності адміністраторів наукових досліджень в університетах США</i>	413

VII. WORLD TRENDS IN ICT-EDUCATION DEVELOPMENTS

VII. СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ІКТ-ОСВІТИ

VII. СУСВЕТНЫЯ ТЭНДЭНЦЫІ РАЗВІЦЦЯ ІКТ-АДУКАЦЫІ

Ілона Бойчевська, Людмила Веремюк. <i>Використання інноваційних технологій під час занять з іноземних мов</i>	416
Олена Гриценчук. <i>Етапи створення інформаційно-освітнього середовища розвитку громадянської компетентності вчителя: досвід Нідерландів</i>	418
Денис Денисовець. <i>Использование сетевых технологий в образовательном процессе как средство повышения эффективности обучения</i>	420
Ірина Іванюк. <i>Принципи відбору та використання онлайн інструментів вчителями іноземних мов</i>	422
Оксана Кравчина. <i>Підходи до формування підприємницької компетентності учнів в умовах комп'ютерно-орієнтованого навчального середовища: досвід Німеччини</i>	424
Ірина Малицька. <i>Розвиток цифрової освіти в країнах Європи</i>	427
Інна Маринченко. <i>Цифрові технології як сучасна стратегія розвитку професійної освіти</i>	429
Оксана Овчарук. <i>Освіта з цифрового громадянства: загальні підходи</i>	433
Наталія Сороко. <i>Проектування масових відкритих онлайн-курсів для розвитку інформаційно-цифрової компетентності вчителів (досвід Європейської академії шкільних мереж)</i>	436
Sukhikh Alisa. <i>General approaches to health-saving usage of software and hardware in different countries of the world</i>	438
Рекомендації до виконання дисертаційних робіт у галузі порівняльної педагогіки	441

ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ НА ДОСЯГНЕННЯ МЕТИ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ УЧНІВ В США

Яків Бойко, к. пед. н., доц.

Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини
м. Умань, Україна

Формування позитивного ставлення до природного довкілля, розвиток у школярів ціннісних орієнтацій екологічного характеру є надзвичайно актуальним завданням екологічного виховання. Воно асоціюється з докорінною перебудовою традицій природокористування та спілкування з природою, утвердженням нової системи цінностей. Екологічні ціннісні орієнтації містять у собі кращі досягнення загальнолюдської та національної культури, етичні норми поведінки у природному довкіллі. Вони пов'язуються із матеріальними й духовними цінностями людини, отриманими з природних джерел, культурою споживання суспільних благ та багатств природи. У сферу ціннісних екологічних орієнтацій включаються також потреби людини. Розвиток у школярів екологічно орієнтованих цінностей педагоги США пов'язують із розвитком аксіологічних знань, що значною мірою впливають на відносини з природним довкіллям. З точки зору американських психологів Д. Беннета, Дж. Бутлера, Г. Прошанського, ставлення до навколишнього середовища формується в процесі взаємодії емоційної, інтелектуальної та вольової сфер психіки людини [1]. Взаємовпливаючи, вони створюють систему психологічних настанов особистості, які виявляються у формі оцінних суджень, поведінки та діяльності в навколишньому середовищі. Опановані учнями ціннісні екологічні орієнтації покликані коригувати ці виявлення відповідно до норм екологічної етики.

Впевненість у справедливості екологічних ідеалів, готовність обстоювати та практично втілювати їх у життя вимагає оволодіння специфічними уміннями, які б дозволяли на базі вже набутих знань та вмінь правильно орієнтуватися у конкретній екологічній ситуації і приймати рішення, спрямовані на її подолання. Прийняття таких рішень, підкреслюють К. Данау, П. Ямберт “має супроводжуватися відповідальністю за найближчі та найвіддаленіші наслідки результатів діяльності у природному довкіллі” [5, с. 142]. Тому завдання, що висувається, розглядається педагогами як

важлива складова екологічної культури. Уміння приймати екологічно відповідальні рішення в навколишньому середовищі має велике значення для здійснення людиною будь-яких видів природоперетворювальної діяльності. Воно пов'язується з умінням реально оцінити екологічні умови природного середовища, максимально враховувати його амортизаційні параметри до будь-яких видів експлуатаційного впливу (відпочинок, будівництво шляхів, підприємств, організація звалищ тощо), які здатні викликати деградаційні процеси. Уміння науково прогнозувати та моделювати наслідки рішень, що приймаються стосовно навколишнього середовища, дозволяє заздалегідь упереджувати їх появу. Естетичні та етичні мотиви також відіграють значну роль. Недопущення руйнування краси природи, бездумного її руйнування є показником не тільки екологічної, але й гуманістичної зрілості людини. «Любити й цінувати прекрасне на Землі, – підкреслюють американські вчені Т. Трой та К. Шваб, – потрібно вчити дітей задовго до того, як вони почнуть самостійно вирішувати свої проблеми» [4, с. 38].

Отже, завдання, пов'язане з формуванням в учнів умінь приймати рішення й відповідно до них діяти в навколишньому середовищі, тісно перетинається з усіма іншими завданнями, спрямованими на всебічний розвиток екологічної культури особистості. Формування таких умінь досягається через залучення школярів до різних видів навчальної діяльності (тестування, анкетування, робота над груповими або індивідуальними проектами із захисту навколишнього середовища, участь у різноманітних рольових та ділових іграх, що ставлять учнів перед проблемою морального або корисного з економічної точки зору вибору, тощо).

Серед визначених завдань, спрямованих на досягнення мети формування екологічної культури, чільне місце відводиться залученню школярів до розв'язання проблем довкілля на місцевому рівні. Її необхідність американські педагоги обґрунтовують практичними й педагогічними цілями. По-перше, учні отримують можливість реалізувати здобутий обсяг екологічних знань і вмінь на практиці, беручи участь у суспільно корисній роботі з захисту довкілля. По-друге, це забезпечує їм можливість відчувати особисту причетність до розв'язання суспільно значущих екологічних проблем, розібратися в їх суті, джерелах виникнення та заходах щодо запобігання. Використання екологічної проблематики місцевого значення дозволяє конкретизувати глобальні масштаби руйнування природного

довкілля, усвідомити, що глобальна екологічна криза складається із численних локальних руйнувань середовища життя людини на всій планеті. Участь у розв'язанні проблем довкілля на краєзнавчому рівні одночасно сприяє подоланню глобальної екологічної кризи [2, с. 179]. Поставлене завдання забезпечує реалізацію принципу, що набув поширення й визнання у сучасному екологічному русі – «дій локально, а думай глобально» (think globally and act locally).

Серед завдань, виконання яких сприяє формуванню екологічної культури молодій людині, висувається й таке, що передбачає розвиток у школярів почуття самоповаги та розуміння труднощів інших людей, бажання робити альтруїстичні вчинки. Це пов'язується із необхідністю звернути увагу учня на самого себе, допомогти йому розібратися у власній сутності, визначити свої інтереси, нахили, здібності для того, щоб можна було ефективно використовувати свій природний потенціал з метою досягнення життєвих цілей. Самопізнання, відзначає Дж. Роботем, дозволяє молодій людині правильно розподілити власні сили та спрямувати їх на корисну справу, уберегти від марнотратства життєву енергію, зберегти психічне здоров'я [3, с. 11].

Через самопізнання проходить шлях до успіху, який породжує почуття задоволення досягнутим, викликає повагу до себе. Разом з тим, учень має завжди пам'ятати, що він не є ізольованим від інших людей. Як член суспільства або учнівського колективу він має рахуватися з інтересами та потребами інших людей, ставитися до них із повагою. У протилежному випадку це призведе до конфліктів, можливого руйнування надій. Уміння жити в злагоді з людьми, знаходити розумні компроміси педагоги багатьох країн світу вважають однією із важливих позитивних якостей, якою потрібно опанувати кожній людині. Це зумовлює не тільки шлях до особистого успіху, але й є запорукою успішної співпраці, взаємопорозуміння та взаємодопомоги при розв'язанні спільних проблем, до яких належать й екологічні.

Таким чином, завдання формування екологічної культури школярів США можна поділити на 4 основні групи: поведінкові, пізнавальні, деонтологічні та аксіологічні. Враховуючи комплексну природу цих завдань, можна констатувати, що кожне з них входить до складу тієї чи іншої групи. Таке конструювання змісту завдань надає цілісності процесу досягнення мети формування екологічної культури, підкреслює їх спорідненість, вза-

емозв'язок та взаємозалежність. У практиці навчально-виховної роботи школи подібна диференціація має умовний характер. Однак для зручності аналізу вона має відповідний сенс.

Ключові слова: екологічна культура, екологічна освіта, США.

Література

- Bennet D. (1974). Evaluating Environmental Education Program. *Environmental Education. Strategy Toward a More Livable Future* ; ed. by J. Swan, W. Stapp. — N. Y. : John Willey and Sons.
- Hale M. (1986). Approaches to Ecology Teaching: the Educational Potential of the Local Environment. *Journal of Biological Education*, 20(3), 179–183.
- Markowitz, N., Robbotom, I. (1987). Evolution in an Environmental Education Course for Teachers. *The Journal of Environmental Education*, 18(4), 9–14.
- Troy, D. T., Schwaab, K. E. (1982). A Decade of Environmental Education. *School Science and Mathematics*, 82(3), 38–42.
- Yambert, P. A. (1986). Are We Ready for Ecological Commandments? *The Journal of Environmental Education*, 17 (4), 142–143.

ПЕДАГОГІЧНА ПІДТРИМКА ДВІЧІ ВИНЯТКОВИХ УЧНІВ: ДОСВІД КРАЇН ЄС

Марина Бойченко, д.пед.н., доц.

Сумський державний педагогічний університет
імені А. С. Макаренка
м. Суми, Україна

Метою дослідження є характеристика напрямів та форм педагогічної підтримки двічі виняткових учнів у країнах ЄС. Для реалізації мети використано такі методи дослідження: теоретичні – загальнонаукові (аналіз, синтез, порівняння, узагальнення, систематизація) та конкретно наукові (метод термінологічного аналізу, за допомогою якого розкрито сутність ключових понять даної наукової розвідки; метод структурно-логічного аналізу, спрямований на виявлення змістово-процесуальних особливостей педагогічної підтримки двічі виняткових учнів у країнах ЄС).

Наукове видання

**IV МІЖНАРОДНА НАУКОВО-
ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
ПЕДАГОГІЧНА КОМПАРАТИВІСТИКА
І МІЖНАРОДНА ОСВІТА– 2020:
ГЛОБАЛІЗОВАНИЙ ПРОСТІР ІННОВАЦІЙ**

28 травня 2020 року, м. Київ

Збірник матеріалів конференції

Підписано до друку 23.06.2020 р. Формат 60x84 1/16
Гарнітура PT Sans. Друк офсетний. Папір офсетний
Ум. друк. арк. 25,81
Наклад 300 пр.

Видавництво «Авторитет» ФОП Курбанова Ю. В.
м. Біла Церква, Ярослава Мудрого 17, оф. 218
+38 098 998 1001
+38 093 998 1001
rvd.avtoritet@gmail.com

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготовників
і розповсюджувачів видавничої продукції
Серія ДК 5987 від 31.01.2018 р.